

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Боряна Георгиева Иванова,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'
в област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.2 Педагогика
докторска програма Теория на възпитанието и дидактика /Предучилищна педагогика/

Автор: Елена Ангелова Каменова

Тема: „Иновативен педагогически модел за усвояване на чужд език в
предучилищна възраст”

Научен ръководител: доц. д-р Боряна Георгиева Иванова,
Педагогически факултет, ПУ „Паисий Хилендарски”

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Участвам в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно заповед № Р33-3699 от 10.07.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”.

Процедурата е съобразена със Закона за развитие на академичния състав в Република България и с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски”.

Докторант Елена Каменова представя необходимия комплект документи, които са в съответствие с член 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет.

Кратки биографични данни за докторанта

Елена Каменова завършва специалност „Предучилищна педагогика и чужд език”, след което и магистратура по „Методика на обучението по английски език” в ПУ „Паисий Хилендарски”. В продължение на 9 г. тя работи като учителка по английски език с деца от предучилищна възраст и от тази позиция има възможност да съчетава педагогическите с чуждоезиковите компетенции, които я мотивират при избора на темата за дисертация.

Докторант Каменова е зачислена като задочен докторант със заповед № Р33-595 от 09.02.2015 г. и е отчислена от докторантура със заповед № 33-830 от 13.02. 2019 г. От месец март, 2019 г. е назначена като асистент по предучилищна педагогика в катедра „Предучилищна педагогика” в Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”.

2. Актуалност на тематиката

В дисертационния труд, интердисциплинарен по същността си, се съчетават различни аспекти: педагогически, лингвистични и методически на обучението по чужд език в предучилищна възраст. Темата е актуална както в научен, така също и в приложен аспект и отразява стремежа на докторанта да създаде нов, педагогически модел за чуждоезиково обучение на децата. В контекста на анализа на научни изследвания по темата се подчертава, че предучилищният период е най-подходящ за усвояване на чужди езици. Умението за общуване на чужди езици се разглежда като една от ключовите компетентности, чието формиране започва още в предучилищна възраст, когато се поставят основите на формирането на детската личност и стартира ученето през целия живот. В този контекст се разглежда и значението на усвоените знания в процеса на обучението по английски език като допълнителна образователна дейност в предучилищна възраст за следващите възрастови периоди. Дисертационният труд е в съзвучие с необходимостта от създаване и прилагане на иновации в сферата както на предучилищната педагогика, така също и в чуждоезиковото обучение на децата.

3. Познаване на проблема

В продължение на 4 години докторант Елена Каменова е изследвала задълбочено както теоретично, така и емпирично научен проблем в сферата, в която работи. В дисертационния труд тя умело съчетава придобитите компетенции от бакалавърската и магистърска степен. Библиографската справка на литературните източници (общо 117) доказва, че докторантът използва литература на четири езика: български, руски, английски и немски. Чуждоезиковите умения ѝ дават възможност да анализира не само български, но и чужди концепции, свързани с темата на дисертационния труд и на тази основа да създаде педагогически модел, в който съчетава общопедагогическите със специфичните за чуждоезиковото обучение на децата от предучилищна възраст принципи, подходи и методи.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се състои от 215 страници и включва: увод, четири глави, изводи и обобщения, заключение, библиографска справка и девет приложения. Основният текст включва 13 таблици, 14 диаграми и 3 фигури. Броят на литературните източници е 117, от които 84 са на кирилица и 33 – на латиница.

В увода се очертава значението и актуалността на чуждоезиковото обучение на децата от предучилищна възраст не само в България, но и в другите страни. Докторантката изказва лично становище по отношение на проблемите, които се наблюдават в практиката на предучилищното обучение по чужд език.

В първа глава се акцентува върху теоретичните основи на проблема. В отделни параграфи се представят различни аспекти на темата, а именно: предучилищната възраст като сензитивен период за усвояване на чужд език, обучението по чужд език като допълнителна образователна дейност в предучилищните заведения, методи на обучение по чужд език и иновативна концепция в предучилищното образование, която успешно може да намери приложение и в чуждоезиковото обучение на децата от предучилищна възраст. Представени са специфичните характеристики и значението на чуждоезиковото обучение на децата в различните образователни програми в предучилищните заведения в България.

Във втора глава – изследователски дизайн, ясно са конкретизирани цел, обект, предмет на изследването, хипотеза и задачи. Педагогическият експеримент се осъществява в продължение на две години, на три етапа: констатиращ, формиращ и контролен с деца на 5-7 годишна възраст. В детайли е представен и теоретично обоснован иновативния педагогически модел Thematic Dialog-Box за усъвършенстване на чуждоезиковите компетентности на децата. В концептуалната основа на модела се очертава значението на създаване на подходяща, стимулираща детското развитие образователна среда /с всички нейни елементи/, която има за цел да стимулира субектната активност на децата в процеса на чуждоезиковото обучение. За да докаже ефективността на педагогическия модел, авторът умело съчетава общопедагогически със специфични за обучението по чужд език методи на обучение. В научното изследване докторантът използва палитра от различни методи: теоретично проучване и анализ на специализирана литература по проучвания проблем, педагогическо наблюдение, педагогически експеримент, моделиране, статистически методи, диагностичен тест, анкетно проучване с учители по английски език и с родители на децата, изучаващи английски език в детската градина.

Избраната методика позволява да се решат поставените изследователски задачи и да се постигне целта на научното изследване.

В трета глава на дисертацията се анализират резултатите от трите етапи на педагогическия експеримент – констатиращ, формиращ и контролен, а така също и резултатите от проведените анкети с учителите и родителите на децата, които изучават английски език. При анализа докторантът използва статистически методи за количествен и качествен анализ, които доказват формулираната хипотеза.

В последната, четвърта глава на дисертацията са представени практико-приложните аспекти на научното изследване с подробно описание на 24 теми, проведени от докторантката, с включените в тях задачи, методи и средства на обучение, които се базират на създадения педагогически модел.

В изводите Елена Каменова обобщава резултатите в съответствие с хипотезата и поставените задачи.

Докторантът оформя приносите на дисертационния труд като научно-теоретични и практико-приложни, които подкрепям.

1. В научно-теоретичен аспект задълбочено се анализира спецификата на ранното чуждоезиково обучение в България и чужбина, като се очертава личното отношение на докторанта към съществуващите проблеми.

2. В практико-приложен аспект най-значим принос е създаването и апробирането на нов педагогически модел Thematic Dialog-Box в обучението по английски език на децата от предучилищна възраст, който развива чуждоезиковите им компетентности.

3. Чрез моделиране на развиваща образователна среда се реализира система от 24 теми, които стимулират субектната активност на децата в процеса на чуждоезиковото обучение и имат ценно практическо приложение в практиката на предучилищните институции.

5. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е представил общо шест статии, които са свързани с темата на дисертационния труд. Те са публикувани в сборници със статии от научни форуми на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” и научни конференции, проведени в България. Статиите отразяват различни аспекти от научното изследване, проведено в периода 2015-2019 г. и личните приноси на докторанта по темата на дисертацията.

6. Автореферат

Авторефератът се състои от 36 страници и по структура съответства на необходимите изисквания. Той в синтезирана форма отразява съдържанието на дисертационния труд като включва основните етапи и резултатите от научното изследване, научно-теоретичните и практико-приложни приноси, а така също и списък с публикациите.

7. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръката ми към докторант Елена Каменова е със същия творчески устрем, с който успя да напише дисертационния си труд, да продължи и в бъдеще чрез различни форми като: публикуване на монография, базирана на дисертационния труд; участие в конференции; доклади пред учители по английски език в предучилищните заведения и др. да популяризира основните моменти и приносите в дисертацията. Допълнителните образователни дейности в предучилищните заведения, не само в България, но и в чужбина, са интересна, но все още недостатъчно изследвана сфера в областта на научните проучвания.

Заклучение

Дисертационният труд е доказателство, че докторант Елена Каменова притежава необходимите педагогически компетенции, които ѝ дават възможност самостоятелно да проучи, изследва и представи научно изследване в сферата на предучилищното образование. Научните приноси са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав за присъждане на образователна и научна степен „доктор”.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка на проведеното научно изследване, представено в дисертационния труд и автореферата.

Предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Елена Ангелова Каменова в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2 Педагогика, докторска програма Теория на възпитанието и дидактика / Предучилищна педагогика /.

21.07. 2019 г.

Пловдив

Изготвил становището:

(доц. д-р Боряна Иванова)